

GŁOS POLEK

POLISH WOMEN'S ALLIANCE OF AMERICA

WINTER 2018 NO. 4 MMXVIII

MERRY CHRISTMAS! • WESOŁYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA!
HAPPY NEW YEAR! • SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU!

THE POLISH WOMEN'S VOICE – A PUBLICATION OF POLISH WOMEN'S ALLIANCE OF AMERICA
AND FIRST CATHOLIC SLOVAK LADIES ASSOCIATION

About Us and Our Newsletter

GŁOS POLEK / THE POLISH WOMEN'S VOICE

ISSN 0199-0462

Published four times a year by
POLISH WOMEN'S ALLIANCE OF AMERICA AND
FIRST CATHOLIC SLOVAK LADIES ASSOCIATION
English editor: Mary Mirecki-Piergies
Polish editor and graphic designer: Lidia Rozmus
PRINTED BY TRIANGLE PRESS IN HARRISBURG, PA

Postmaster: Send address changes to
First Catholic Slovak Ladies Association
24950 Chagrin Boulevard, Cleveland, OH 44122

FCSLA BOARD OF DIRECTORS

CHAPLAIN:

Very Reverend Monsignor Peter M. Polando,
Cathedral of Saint Columba, 159 W. Rayen Ave.,
Youngstown, OH 44503. Residence: (330) 744-5233.
Email: ppolando@youngstowndiocese.org.

PRESIDENT:

Cynthia M. Maleski, Esq., 24950 Chagrin Boulevard,
Beachwood, OH 44122. (800) 464-4642.
Email: Cynthia@fcscla.com.

NATIONAL DIRECTORS:

Jeanette E. Palanca, 304 W. Exchange Street,
Crete, IL 60417. Residence: (847) 770-3508. Email:
jeanetteeve@outlook.com.

Sue Ann M. Seich, 1433 Saxony Circle, NW, Canton,
OH 44708. (330) 478-2949. Email: sams330@aol.com.
Lawrence M. Golofski, 1114 Surrey Lane, Vandergrift,
PA 15690. Residence: (412) 915-9035. Email:
LarryG.FCSLA@gmail.com.

Joann Skvarek Banvich, Whiting, IN 46394. Residence:
(219) 322-8785. Email: btvendo@gmail.com.

NATIONAL TRUSTEES:

Virginia A. Holmes, 1625 Vermont Avenue, White
Oak, PA 15131. Residence: (412) 672-1565. Email:
Holmes7732@aol.com.

Barbara Novotny Waller, 413 Oley Street, Reading,
PA 19601. Residence: (610) 372-5750. Email:
bnwaller@comcast.net.

NATIONAL AUDITORS:

Barbara A. Sekerak, 6312 Elmdale Road,
Brook Park, OH 44142. (216) 676-9332. Email:
bas7535@gmail.com.

Dennis L. Povondra, 102 South Janda Avenue,
Tabor, SD 57063. Residence: (605) 463-2571.
Email: povondra@hcinet.net.

Dorothy L. Urbanowicz, 27 Crescent Drive,
Monessen, PA 15062. Residence: (724) 684-8243.
Email: doty8613@gmail.com.

COURT OF APPEALS:

Anne M. Sedlock
Ronald Sestak
Judith A. Fedor
Cynthia Oresik
Bernadette J. Demechko

PWA ACTING DISTRICT PRESIDENTS

District I – Illinois & Florida

Lidia Z. Filus, 325 South Chester,
Park Ridge, IL 60068

District II – Western Pennsylvania

Maryann Watterson, 714 Flint Street,
Allison, PA 15101

District III – Indiana

Evelyn Lisek, 524 Hidden Oak Drive,
Hobart, IN 46342

District IV – New York & Erie, PA.

District V – Michigan

Mary Ann Nowak, 17397 Millar Rd.,
Clinton Township, MI 48036

District VI – Wisconsin

Diane M. Reeve, 1223 S. 10th St.,
Milwaukee, WI 53204

District VII – Ohio

Grazyna Buczek, 6920 Acres Drive,
Independence, OH 44131

District VIII – Massachusetts

Alvira C. Balut, 272 River Drive,
Hadley, MA 01035

District IX – Connecticut

Sophie Marshall, 650 South Elm Street,
Wallingford, CT 06492

District X – New Jersey, Eastern New York, and Philadelphia

District XI – Nebraska

Bernadette Vlock, 13586 Cedar St.,
Omaha, NE 68144

District XII – Maryland and Washing- ton, DC

Kathleen Buleza, 638 Kingstone Road,
Baltimore, MD 21220

District XIII – California

Mary Anne Wilk, 10061 Riverside Dr.
#806, Toluca Lake CA, 91602

District XIV – Eastern Pennsylvania

Cheryl A. Hillard, 15 S. Godwin Avenue,
Kingston, PA 18704

IN THIS ISSUE

- Welcome p 3
- From FCSLA p 4
- Fraternal News p 5-6
- PWA Christmas Fundraiser p 7
- PWA Archives Project p 8
- Insurance p 9-14
- Christmas Traditions p 14-15
- Christmas Recipes p 16
- PWA Book Club p 17
- In Memoriam p 18-19
- Polish Section p 20-24

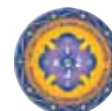
On the Cover

*Winter in the Tatra Mountains
in southeastern Poland*

*You can read this issue
and past issues of "Głos Polek"
online at www.pwaa.org*

*Starting in January 2019,
please send PWA news, photos, and
announcements to Carolyn Bazik,
editor of "Fraternally Yours" at
zjbazik@comcast.net via email, or to
Carolyn Bazik, Editor; PO Box 1617;
Reading, PA, 19603-1617
via regular mail.*

Visit our websites at
www.pwaa.org or
www.fcscla.com

FCSLA Home Office

Tel: (800) 464-4642 • Email: info@fcscla.com
Mailing Address: First Catholic Slovak Ladies Association
24950 Chagrin Blvd., Beachwood, OH 44122

Dear Members and Friends

Once again, as another year draws slowly to a close, it is time to celebrate Thanksgiving and Christmas and to look forward to another New Year. We are blessed to have inherited such beautiful traditions from our ancestors with which to observe these important occasions, year after year. As we give thanks for our blessings in November and as we celebrate the birth of the Baby Jesus in December, let us be mindful of what we have received from those who came before us and of what we should pass on to those who come after us — our children and grandchildren.

This is our last printed issue of *Głos Polek*. Now that we have merged with the First Catholic Slovak Ladies Association, news from PWA Groups and Councils will be printed in the FCSLA monthly news magazine, *Fraternally Yours*. Please send your photos, articles, and announcements of upcoming events to the editor Carolyn Bazik (see page 2 for contact info). There will be space dedicated to PWA and its fraternal activities in each issue of the magazine, starting in January 2019.

In this issue of *Głos Polek* you will find news of the premiere of the PWA documentary film "Women of Noble Cause" which was held at the Polish Museum of America in Chicago on November 4, 2018. You will also find other PWA news, the PWA Book Club with suggestions for books that you may want to gift this holiday season, as well as the latest insurance offers and contest results from FCSLA. You will also find information on how you can donate to our Christmas Fundraiser which, once again, is the Anawim Shelter for Women in Chicago. And, as always, you can read about our beautiful Christmas traditions and explore our beloved Christmas recipes. This has always been an important part of our *Głos Polek* content as we shared with you the best of our Polish history, culture, traditions, customs, and recipes.

Working on the *Głos Polek* over the past many years has been an honor for both of us, your editors. We brought you news about our organization as well as news from Poland and Polonia and the rest of the world. And we tried to make our Polish heritage, traditions, and culture come alive on these pages for you. We have truly been honored to serve as your editors and hope to see you in the future on our website, on Facebook and Twitter, and on the pages of *Fraternally Yours*.

Szczęść Boże! God Bless!

Mary Piergies and Lidia Rozmus
Editors of *Głos Polek*

Dear fellow members,

As the year 2018 comes to a close, we have many blessings for which to be thankful. We are grateful for our members who have joined us through our merger with Polish Women's Alliance in 2017. As I travel to various regions in our country, including the Our Lady of Częstochowa Mass and luncheon in Chicago, Illinois, in August and regional summits in both Chicago and Wilkes-Barre, Pennsylvania, I have enjoyed meeting many of our new PWA members. Our gatherings together have been informative, friendly, and cooperative.

As your National President, I am pleased to inform you that our fraternal benefit society is financially and fraternally strong. With over 112,000 members across the United States and over \$1.1 billion of life insurance in force, our balanced high-quality financial portfolio, and our expanding national business profile have all significantly added to our value, strength, and outlook as a premier fraternal benefit society. Our opportunities are immense. We have received excellent ratings from A.M. Best for a number of consecutive years. Your investment in our society is well secured. I invite you to continue to be part of this great and amazing story by purchasing one of our quality life insurance or annuity products.

When I think about the profound courage, determination, and grit of the women who founded our fraternal organizations over 100 years ago, it never ceases to amaze me when we learn about their wisdom and vision to find ways to provide financial security for our families and to find ways to embrace our faith, culture, and heritage, while interweaving our lives into the fabric of American life. We congratulate and applaud the leaders of Polish Women's Alliance who have created and launched a documentary featuring the history, accomplishments, and achievements of PWA and its members. This is indeed a "noble cause." We look forward to working together to continue to perpetuate our histories and values in new and innovative ways as we bridge generations for the future.

Finally, as we prepare our Christmas Eve supper, or Wigilia, let us pray for the vitality and strength of all of us, especially our young people, as together we face the joys and challenges of this 21st century! We celebrate the 100th anniversary of the re-establishment of the Republic of Poland, and pray for the people of Poland as they grow in the spirit of democracy. Most of all, as we greet the Christ Child into our hearts and homes, we hope for world peace, good will, and love for all peoples.

Fraternally yours,

Cynthia M. Maleski
National President and CEO

First Catholic Slovak
Ladies Association

"Women of Noble Cause"

A new 30-minute documentary, featuring both an overview of the history of Polish immigrants who came to Chicago over the last century and a half, as well as the accomplishments and achievements of the PWA and its members since 1898 is now available. See article and photos from the film's premiere and information on how to order a DVD on pages 5 and 6.

100th Anniversary of Poland's Independence Celebrated in Pittsburgh, PA

In celebration of the 100th anniversary of the re-establishment of the Republic of Poland, the Kościuszko Foundation, Pittsburgh Chapter, held its annual Polonian of the Year Award Luncheon on October 6, 2018, and hosted the Foundation's National President Marek Skulimowski. Professor Thaddeus Massalski, Ph.D. was honored for his many outstanding scientific achievements over many decades. He escaped Poland at the age of 16 during World War II and served in the Polish Division of the Army of General Montgomery of the Allied Forces. Several officers pictured above are members of FCSLA, formerly PWA.

“Women of Noble Cause”

PWA Documentary Film Premiere at the Polish Museum of America

On Sunday, November 4, 2018, the first Chicago screenings of the PWA documentary film, “Women of Noble Cause” (“Kobiety szlachetnego czynu”), were held at the Polish Museum of America in Chicago. The film was produced and funded by PWA Council 27 to mark the 120th anniversary of the founding of Polish Women’s Alliance of America which we observed in 2018.

The film had also been shown in Warsaw in June 2018 at a conference held at the University of Warsaw, organized by the Polish History Museum in cooperation with the Chicago History Museum, the Polish Museum of America, and the Interdisciplinary Polish Studies Program of Loyola University Chicago. The conference was dedicated to the immigrant experience of Poles in Chicago over the last 150 years, as they sought to assimilate into the city and adjust to a new way of life in a new country.

The Chicago screenings were accompanied by a free reception and an exhibit of PWA archives, photographs, and documents that are currently undergoing preservation at the Women’s Leadership Archives at Loyola University Chicago. Council 27 President Bo Padowski welcomed the guests, and *Głos Polek* editor Mary Piergies explained how the idea for the film as part of the observance of the 120th anniversary of the founding of PWA came to be. Council 27 Treasurer Antoinette Trela then spoke about the experiences of immigrants who settled in Chicago in the early and mid-twentieth century, including her own parents and grandparents, followed by *Głos Polek* editor Lidia Rozmus, who highlighted the experiences of the post-Solidarity wave of Polish immigrants who came to the city in the 1980s.

The film was directed by Jan M. Zamorski and consists of a series of interviews with Chicago historians Dominic Pacyga and Jan Loryś, as well as with PWA officers and members. Along with the interviews, photographs and pages of the *Głos Polek* tell the story of Polish American life in Chicago, as well as the story of PWA and its achievements. The film is bilingual and is accompanied by subtitles in both Polish and English. Running time is approximately 30 minutes.

The film was well received by the audience which consisted of close to 100 guests over the course of the afternoon and the two screenings. Sincere thanks to Polish Museum of America President Richard Owsiany and his staff for facilitating the event and for making everyone feel welcome. Thanks also to Nancy Freeman, Director of the Women’s Leadership Archives, for bringing exhibit objects and for explaining the work that is being done to preserve PWA archives at Loyola University Chicago. And thanks to everyone who worked on the documentary, especially to Council 27 for generously funding the project and for

organizing the premiere of the film at the Polish Museum. Matching funds to cover the cost of the reception and screening were generously provided by the Polish American Congress Charitable Foundation. Preserving the 120-year old history of PWA for future generations continues to be an important mission as we look forward, even though we are now part of the FCSLA family.

If you would like to purchase a copy of the DVD, please see order form on page 6.

From left: Council 27 President Bo Padowski, Film Director Jan Zamorski, Director of the Women’s Leadership Archives at Loyola University Chicago Nancy Freeman, Council 27 Treasurer Antoinette Trela, Głos Polek editors Mary Mirecki Piergies and Lidia Rozmus, and President of the Polish Museum of America Richard Owsiany. Absent from photo but in attendance was Council 27 Vice President Halina Bielowicz.

From left: Lidia Filus, Czesława Kolak, Bo Padowski, Nancy Freeman, Donna Urbikas, Antoinette Trela, and Richard Owsiany. Front row, from left: Dorothy Polus, Aurelia Pucinski, and Jan Zamorski.

LIRA ENSEMBLE 2018 – 2019 HOLIDAY CONCERTS

Celebrate Christmas and Polish Culture
with Chicago's own Lira Ensemble!
Many members of Lira are also members of PWA/FCSLA.

Sunday, December 16 at 3 pm **Celebrate Christmas!**

The Polish Museum of America at 984 N. Milwaukee
Avenue, Chicago, IL. Tickets: \$45. Free adjacent parking.

Sunday, January 6 at 3 pm **Celebrate Christmas!**

St. Hyacinth Basilica, 3635 W. George Street, Chicago, IL.
Tickets: \$30 Adults, \$25 Seniors, free for children to age 16.
Free adjacent parking.

Sunday, January 19 at 3 pm and 7:30 pm **Celebrate Polish Culture!**

The Metropolis Performing Arts Centre, 111 W Campbell
Street, Arlington Heights, IL. Tickets: \$30, reserved seating.
Free adjacent parking.

Order tickets by calling the Lira Ensemble at 800-547-5472
or visit: www.liraensemble.org

"WOMEN OF NOBLE CAUSE"

Limited number of DVDs available for purchase for \$18 – includes USPS Priority Shipping

Send the below form with your check made payable to
"PWA Council 27" to:

A. Trela, C 27 Treasurer • 1619 E. Greenwood Drive
Mt. Prospect, IL 60056

Please send me the PWA documentary DVD "Women of
Noble Cause". I have enclosed my check in the amount of
\$ 18.00 made payable to "PWA Council 27".

DVD should be sent to:

Name: _____

Address: _____

City, State, Zip _____

Email/phone # (optional) _____

WINNERS OF 2018 ART CONTEST

This year's art contest was out of this world! The theme
was Exploring Outer Space. An amazing 92 entries were
received. Thanks to all parents who encouraged their
children to enter the contest. Congratulations to all! As far
as we are concerned, you are all winners! Everyone who
entered received a gift. You can see all entries on the FCCLA
website at www.fcsla.org. PWA winners are listed below
and their art works are also posted on the PWA website
at www.pwaa.org. Congratulations again! Looking forward
already to next year's contest!

Kelly Shedlock
Fraternal and Youth Director

Ages 2-4: Honorable Mention

Title of Drawing: Where the Stars Live

Name of Artist: Samantha Mae Leager, Preston, MD

Age: 2 yrs 3 mos *Branch/Group:* Z-105

Quote from the artist: "Her daddy and mama showed her
the stars and moon in the night sky. The next morning her
mama asked her to draw where the stars and their friends
lived. She did this with the help of her mama since she is
so young."

AGE GROUP 5-6: 1st Place

Title of Drawing: The Awesome Astronaut

Name of Artist: Logan Tumminia, Parkville, MD

Age: 6 *Branch/Group:* Z-763

Quote from the artist: "A colorful shooting star with
glittering stars, the earth and sun, and a little moon. And
an astronaut and a space ship."

AGE GROUP 5-6: 3rd Place (tie)

Title of Drawing: Our Beautiful Wszechswiat

Name of Artist: Bella Brown, Wenatchee, WA

Age: 6 *Branch/Group:* Z-661

Quote from the artist: "A happy sun, earth and moon."

Age Group 11-12: 3rd Place

Title of Drawing: Space

Artist: Allison DeGeorge, Omaha, NE

Age: 11 *Branch/Group:* Z356

Quote from the artist: "What I would see beyond outer
space."

Age Group 13-14: 2nd Place (tie)

Title of Drawing: Another Galaxy

Name of Artist: Sarah Schultz, Union Grove, WI

Age: 13 *Branch/Group:* Z189

Quote from the artist: "My picture is what I think another
galaxy in outer space would look like. Done in pencil."

Let's all join to help those in need this Christmas season!

UPDATE ON THE ANAWIM WOMEN'S SHELTER PROJECT

Renovations of the building that will be the future home of the Anawim Women's Shelter are progressing nicely. The building is located on Division Street in the Humboldt Park neighborhood of Chicago. Most of the fixtures, including plumbing, electrical, and HVAC have been installed, and drywall is up, with flooring to begin in November. A new roof had to be installed last year, due to unforeseen weather damage. New windows for the entire building were generously donated. Much of the labor is being provided either gratis or at greatly reduced rates by skilled contractors from the Polish-American community and beyond, with the assistance of those residents of the Anawim Men's Shelter who are physically able to help. Because this project relies on donations from individuals and organizations and not government grants, progress in making it a habitable future home for those in transition, who have gone through either alcohol or substance abuse programs, cannot move as quickly as conventionally funded projects. Financial support has come in from across the nation, as far away as California, from individuals who heard about the project from friends and family here in Chicago.

As with the men's shelter, the women's shelter will serve mainly Polish-born individuals with very limited options and limited use of the English language, who are seeking assistance at a critical time in their lives. The estimated timeframe for completion is Winter 2018-2019, when the doors will be opened to welcome up to ten women as the first of many guests to come. Teresa Mirabella is the President of the Anawim and her background as a psychiatric nurse, coupled with her deep faith in God, boundless energy, and compassion have served to turn around the lives of hundreds of men. Now, with the establishment of the women's shelter, many more lives will be touched, by providing a safe, nurturing, and spiritual atmosphere as the foundation for recovery and the reemergence of residents as productive members of society.

During this season of giving, please consider making a donation to this worthwhile project. Every dollar collected goes directly to serving those less fortunate. Please use the form below or simply drop your donation into the collection jar at your Christmas party.

ANAWIM SHELTER PROJECT DONATION FORM

Enclosed please find my donation to the Anawim Shelter Project for \$ _____

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Phone No. _____ Email _____

Please make check payable to "The Anawim." In memo line please write "Women's Project."

Mail to: The Anawim, Attn: Teresa Mirabella, 1125 N. Cleaver Street, Chicago, IL 60642

PWA ARCHIVES PRESERVATION PROJECT AT THE WOMEN'S LEADERSHIP ARCHIVES AT LOYOLA UNIVERSITY

Donations received through October 31, 2018

Project Goal	\$34,000.00
Raised to date	\$23,394.40
Additional Donations Needed to Complete	\$10,605.60

SAINTS (over \$3,000-\$10,000)

Matching Funds - Anonymous PWA Family

ANGELS (\$1000 - \$3000)

Polish American Congress Charitable Foundation
District 3 - Indiana

PATRONS (\$500 - \$1000)

Mr. & Mrs. J. (Trela) Schoen, PWA Gr. 211 IL
Connie & Jean Trela, PWA Gr. 211 IL
PWA Group 419 - District 4 Buffalo, NY
PWA Council 27 - District 1 IL
Greg & Carla Vassmer
PWA Group 488 - District 5 - Council 20 MI
PWA Council 20 - District 5 - Michigan

BENEFACTORS (\$100 to \$500)

Barbara Mirecki, PWA Group 693 - D1 IL
PWA Group 211 - D1 IL
Bozena McLees IL
In Memory of J.W. Schoen Jr. IL
PWA Group 752 of Los Angeles, CA - D13
PWA Group 426, Barbara Miller, Pres. - D1 IL
Jane Kurtz & Paul O'Hanlon, PWA Group 579 - D11 NE
PWA Group 689 - D10 NJ
PWA Group 743 - D1 IL, Helen V. Wojcik, President
PWA Group 423 - D1 IL
Regina Jablonski, PWA Group 87 - D7 OH
PWA Group 451 - D5 MI
PWA Group 114 - D1 IL
PWA Council 13 - D1 IL, Barbara Miller, President
PWA District 9 CT - Sophie Marshall, President
PWA Group 185 - District 9 CT
PWA Council 19 - D1 IL
PWA Council 2 - D2 PA
Dorothy Polus, Past President PWA District 1
PWA District 3 IN - Evelyn Lisek, President
Greg & Carla Vassmer
Bojan Insurance Agency - Bo & Jan Padowski
Cynthia Maleski, National President FCSLA
Split the Pot Raffle Proceeds

Work continues on the preservation of the PWA archives that were donated to the Women's Leadership Archives (WLA) at Loyola University Chicago, starting back in 2006.

We thank all members and friends who have donated to the Project to date, and whose names are listed on this page. *Bóg zapłać!* WLA is looking to raise another \$10,605 in order to complete all phases of the project, and would be grateful for any support you can afford to give.

You can mail your donations to the address below. Please make the check payable to "WLA - Loyola" and please write "PWA Archives Project" in the memo line.

Antoinette L. Trela, Chair, PWA Archives Project
1619 E. Greenwood Drive • Mt. Prospect, IL 60056

Continued from left column

Andrea J. Torok - In Memory of Wanda Torok - PWA Group 128 - D3 IN
Andrea J. Torok - In Memory of Joanna Zotkiewicz - PWA Group 128 - D3 IN
PWA Groups 87 & 809 - District 7 OH - In Memory of Deceased Members
PWA Groups 87 & 809 - District 7 OH - In Memory of Deceased Members
PWA Group 786 - District 5 - Council 20 MI
PWA Group 769 - District 5 - Council 20 MI

FRIENDS (under \$100)

Wladyslawa Mutafchiev, PWA Group 211 - D1 IL
Kathleen Pine, PWA Group 31 - D1 IL
Janina Piotrowski, PWA Group 43 - D1 IL
Margaret Zalewski IL
Katie Dermont IL
Karen Kielar, PWA Group 211 - D1 IL
Barbara Ameen, PWA Group 776 - D8 MA
PWA Council 15 - D10 NJ
Lucy Petkowski, PWA Group 128 - D3 IN
In Memory of Helen R. Fabiszak, Trustee PWA Gr. 763 - D12 MD
In Memory of Catherine Mazon, PWA Gr. 763 - D12 MD
David & Lucille Fabiszak & Family, PWA Gr. 763 - D12 MD
Lidia Rozmus, PWA Group 822 - D1 IL
Irene M. Lestage - Trustee PWA Council 28 - D8 MA
Irene M. Lestage - Vice President PWA Gr. 776 - D8 MA
Louise Golda, President PWA Council 15 - D10 NJ
Mary H. Kornak-Szostek - PWA Group 598 D10 NJ
Eric Hieber - in memory of Malgorzata Hieber PWA Gr. 31
PWA Group 305 - District 3 IN
PWA Group 562 D3 IN E. Lisek, Pres., J. Kesel, Sec'y, C. Lisek, Treas.
Krystyna Kolacek - PWA Group 211 D1 IL

**See address above for mailing in donations, or go
to our website to download a form: www.pwaa.org**

From the Desk of Al Heiles, National Sales Manager, FCSLA

Life Insurance: Too Many Questions, Too Many Choices, and Too Many Decisions

Question 1

What type of Life insurance should I consider?

There are two basic types of life insurance coverage — Permanent or Term.

PERMANENT: Provides financial security for surviving loved ones and also builds cash value for the policyholder. Some permanent life insurance policies provide non-guaranteed dividends.

TERM: Three basic considerations

- coverage for a predetermined specified period of time
- premiums likely to increase as time goes on but are lower in the earlier years than permanent policies
- does not build cash value.

Question 2

So, which policy is right for me?

Begin by determining the proper amount of insurance coverage. Consider your short- and long-term objectives, financial liabilities, and cash flow—in other words what you can afford.

Once you select the coverage amount and select the affordable premium, you need to consider the beneficiary designations, what dividend option you want, and if you want to add additional options such as waiver of premium or other options.

Question 3

How much insurance do I need?

Just how much should you plan for funeral costs, taxes, unpaid medical expenses, outstanding bills or loans, educational expenses? Life insurance can be used for planning a gift or leaving a legacy, or to plan for a comfortable retirement. Cash value life insurance may help by providing a portion of the needed cash for beginning a new business.

Although these questions may seem challenging, with the help of a licensed professional life insurance agent you will surely be able to find the right policy for your personal situation. The important first step is to meet with professional from FCSLA.

Question 4

Why do people hesitate to get a life insurance plan?

People think the coverage at work is enough, even though employer's coverage generally ends when one leaves the employer. Sometime people think coverage is

too expensive to consider a personal insurance plan because they don't understand the options available to them.

FCSLA offers policies that can be paid with a single premium payment or with other payments options including monthly, quarterly, semiannual or paid annually.

FCSLA offers youth term insurance for a premium as low as \$14 per year. A young adult can buy a \$50,000 term insurance for as little as \$90 per year. An individual in the mid-60s can buy a \$10,000 permanent life insurance policy for less than \$50 per month. An individual in the mid-70s can buy a single premium life insurance policy with a death benefit of \$5,000 for as little as \$3,400.

FCSLA has answers for you!

FCSLA is here to help find the right policy, options, and benefits that are best for you. Please call the home office at 800-464-4642; ask for the life insurance department and we will be sure to arrange for a professional licensed representative to contact you.

FCSLA

Annuity Rates

Rates for our deferred Elite Annuities:

SILVER ELITE (5 YEAR)
3.25% APY*
GOLD ELITE (7 YEAR)
3.50% APY*
PLATINUM ELITE (10 YEAR)
3.75% APY*

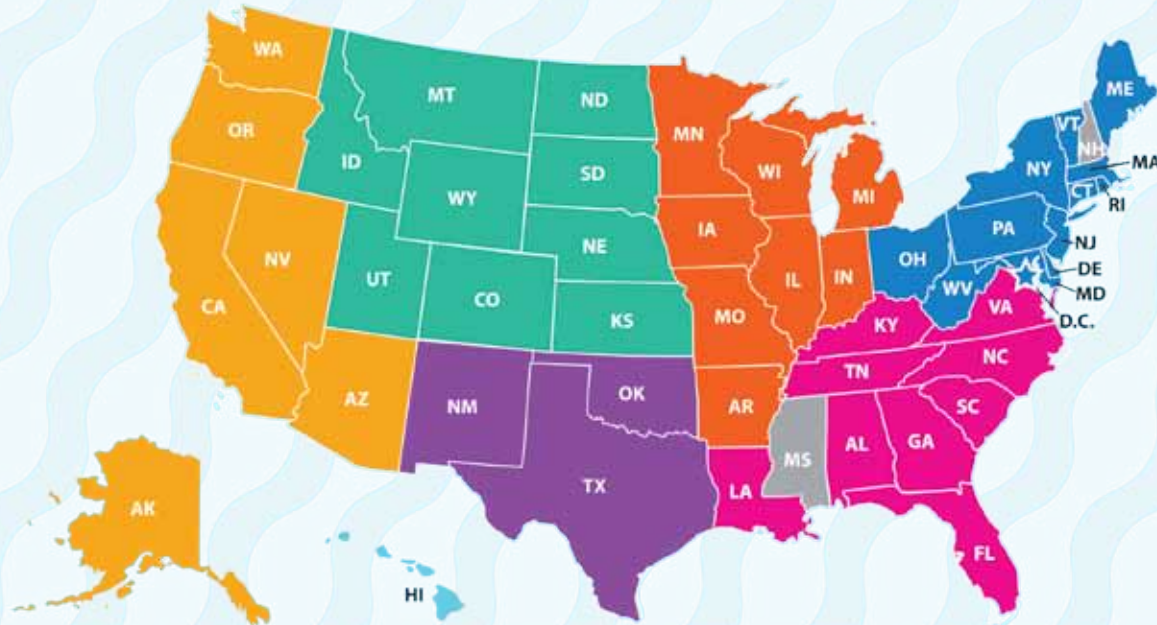
*This rate is in effect 10/1/2018 thru 12/31/2018.

The credited rate is reviewed quarterly by the Board of Directors and will never go below the minimum guaranteed rate. The guaranteed minimum rate for Elite Silver and Gold contracts issued in 2018 is 2% APY and for the Platinum Elite is 2.5% APY.

First **Catholic Slovak**
Ladies Association
of the United States of America
a Fraternal Benefit Society domiciled in Beachwood, OH

First Catholic Slovak Ladies Association Territories

PACIFIC COAST / SOUTHWEST

James Donovan
jmdonovan@fcsla.com
(760) 440-9905

Washington
Oregon
California
Nevada
Arizona
Alaska

ROCKY MOUNTAIN

Amy Hull
amy.hull@fcsla.com
(402) 310-5686

Montana
Idaho
Wyoming
Utah
Colorado
North Dakota
South Dakota
Nebraska
Kansas

SOUTH CENTRAL Open Territory

New Mexico
Texas
Oklahoma

MIDWEST

Jim Morosovillo
jim.morosovillo@fcsla.com
(630) 204-0599

Minnesota
Iowa
Missouri
Arkansas
Wisconsin
Illinois
Michigan
Indiana

SOUTHEAST

Attila Gaal
attila.gaal@fcsla.com
(305) 582-0692

Louisiana
Kentucky
Tennessee
Alabama
Virginia
North Carolina
South Carolina
Georgia
Florida

MID ATLANTIC / NORTHEAST

John Gonsiorek
john.gonsiorek@fcsla.com
(716) 480-4550

Ohio
West Virginia
Pennsylvania
District of Columbia
New York
New Jersey
Delaware
Maryland
Vermont
Massachusetts
Connecticut
Rhode Island
Maine

Effective Aug 1, 2015

■ Not currently licensed to do business in Mississippi and New Hampshire. ■ Hawaii not presently assigned.

Matching Funds Project

Matching funds are a great way to come together as a Group or Branch and make a big difference in charitable support for a family in need or a group in your community, for churches and schools, youth groups, special-needs kids and adults, the well-being of others, health research organizations, animal causes, and more. There are so many opportunities to help others! And the FCSLA Matching Funds Program will help you to increase the amount of your fundraising. Here's how:

- Plan a project in your Group or Branch to raise funds for a charity or cause of your choice. (If you would like ideas for a project, go to the FCSLA website at fcsla.org. There you will

find a list of many successful projects from the past several years.)

- Get approval from the Fraternal Director at the National Office, and then invite members, family and friends, and coworkers. Advertise in the *Głos Polek* or in your church bulletin or community newspaper to help spread the word!
- After your project is completed, submit your request for payment. FCSLA will match up to \$600 of what your Group has raised.

The Matching Funds Guidelines and Forms are listed on the FCSLA website at fcsla.org under the Fraternal Section.

First Catholic Slovak Ladies Association

ANNOUNCING

The New

Short Application for Individual Life Insurance

BIG NEWS! We are offering a **NEW** short form life insurance application!

This should streamline the application process in certain circumstances. The application is available for use if the proposed insured is between the ages of 0-50 and can answer "No" to the health related question. The Single Premium Whole Life (SPWL0412) policy is available in the face amount of \$2,000 to \$25,000 and the 10 Pay Life (01-WL-05) is available in the face amount of \$5,000 to \$25,000. The Super Youth Term (80-SEP-291) policy, for ages 0-23, is available in the face amount of \$10,000 to \$25,000. The new short application is currently not available in CA, DC, DE, FL, NY, ND or SD.

Call New Business for more information at (800) 464-4642 x1062.

Let's Plan Together

First Catholic Slovak Ladies Association

of the United States of America • a Fraternal Benefit Society domiciled in Beachwood, OH

FRATERNAL LIFE INSURANCE AND ANNUITIES

FCSLA National Headquarters • 24950 Chagrin Boulevard • Beachwood, Ohio 44122 • (800) 464-4642 • www.fcsla.org

SINGLE PREMIUM WHOLE LIFE (SPWL0412)

Female No Tobacco
Single Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	Under \$10,000	\$10,000-\$24,999
0	67.00	62.00
1	69.00	64.00
2	71.00	66.00
3	73.00	68.00
4	76.00	71.00
5	79.00	74.00
6	82.00	77.00
7	85.00	80.00
8	89.00	84.00
9	92.00	87.00
10	96.00	91.00
11	100.00	95.00
12	104.00	99.00
13	108.00	103.00
14	113.00	108.00
15	117.00	112.00
16	122.00	117.00
17	127.00	122.00
18	132.00	127.00
19	137.00	132.00
20	141.00	136.00
21	146.00	141.00
22	151.00	146.00
23	157.00	152.00
24	162.00	157.00
25	167.00	162.00
26	172.00	167.00
27	178.00	173.00
28	183.00	178.00
29	189.00	184.00
30	195.00	190.00
31	201.00	196.00
32	208.00	203.00
33	214.00	209.00
34	221.00	216.00
35	228.00	223.00
36	236.00	231.00
37	244.00	239.00
38	252.00	247.00
39	260.00	255.00
40	268.00	263.00
41	277.00	272.00
42	286.00	281.00
43	295.00	290.00
44	304.00	299.00
45	313.00	308.00
46	323.00	318.00
47	332.00	327.00
48	342.00	337.00
49	352.00	347.00
50	362.00	357.00

Female Tobacco
Single Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	Band 1 Under \$10,000	Band 2 \$10,000-\$24,999
16	155.00	150.00
17	159.00	154.00
18	163.00	158.00
19	168.00	163.00
20	172.00	167.00
21	178.00	173.00
22	183.00	178.00
23	189.00	184.00
24	195.00	190.00
25	201.00	196.00
26	207.00	202.00
27	214.00	209.00
28	221.00	216.00
29	228.00	223.00
30	235.00	230.00
31	243.00	238.00
32	251.00	246.00
33	259.00	254.00
34	267.00	262.00
35	275.00	270.00
36	284.00	279.00
37	293.00	288.00
38	303.00	298.00
39	312.00	307.00
40	322.00	317.00
41	332.00	327.00
42	342.00	337.00
43	353.00	348.00
44	363.00	358.00
45	374.00	369.00
46	385.00	380.00
47	396.00	391.00
48	407.00	402.00
49	418.00	413.00
50	428.00	423.00

Male No Tobacco
Single Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	Band 1 Under \$10,000	Band 2 \$10,000-\$24,999
0	82.00	77.00
1	83.00	78.00
2	84.00	79.00
3	86.00	81.00
4	89.00	84.00
5	92.00	87.00
6	96.00	91.00
7	99.00	94.00
8	103.00	98.00
9	107.00	102.00
10	111.00	106.00
11	115.00	110.00
12	120.00	115.00
13	124.00	119.00
14	129.00	124.00
15	134.00	129.00
16	139.00	134.00
17	145.00	140.00
18	150.00	145.00
19	155.00	150.00
20	160.00	155.00
21	166.00	161.00
22	171.00	166.00
23	177.00	172.00
24	182.00	177.00
25	188.00	183.00
26	193.00	188.00
27	199.00	194.00
28	205.00	200.00
29	211.00	206.00
30	218.00	213.00
31	224.00	219.00
32	231.00	226.00
33	238.00	233.00
34	246.00	241.00
35	253.00	248.00
36	262.00	257.00
37	270.00	265.00
38	279.00	274.00
39	287.00	282.00
40	297.00	292.00
41	306.00	301.00
42	315.00	310.00
43	325.00	320.00
44	335.00	330.00
45	345.00	340.00
46	356.00	351.00
47	367.00	362.00
48	377.00	372.00
49	388.00	383.00
50	399.00	394.00

Male Tobacco
Single Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	Band 1 Under \$10,000	Band 2 \$10,000-\$24,999
16	170.00	165.00
17	176.00	171.00
18	182.00	177.00
19	188.00	183.00
20	193.00	188.00
21	200.00	195.00
22	206.00	201.00
23	212.00	207.00
24	218.00	213.00
25	224.00	219.00
26	231.00	226.00
27	238.00	233.00
28	245.00	240.00
29	252.00	247.00
30	259.00	254.00
31	267.00	262.00
32	274.00	269.00
33	282.00	277.00
34	291.00	286.00
35	299.00	294.00
36	309.00	304.00
37	318.00	313.00
38	327.00	322.00
39	337.00	332.00
40	348.00	343.00
41	358.00	353.00
42	369.00	364.00
43	379.00	374.00
44	390.00	385.00
45	402.00	397.00
46	413.00	408.00
47	424.00	419.00
48	436.00	431.00
49	447.00	442.00
50	458.00	453.00

10 PAY LIFE (01-WL-05)

Female No Tobacco
Annual Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	Under \$10,000	\$10,000-\$24,999
0	16.14	12.14
1	16.31	12.31
2	16.50	12.50
3	16.72	12.72
4	16.95	12.95
5	17.18	13.18
6	17.44	13.44
7	17.70	13.70
8	17.97	13.97
9	18.25	14.25
10	18.56	14.56
11	18.87	14.87
12	19.20	15.20
13	19.52	15.52
14	19.86	15.86
15	20.22	16.22
16	20.48	16.48
17	20.85	16.85
18	21.23	17.23
19	21.64	17.64
20	22.06	18.06
21	22.48	18.48
22	22.94	18.94
23	23.41	19.41
24	23.90	19.90
25	24.41	20.41
26	24.94	20.94
27	25.49	21.49
28	26.06	22.06
29	26.65	22.65
30	27.28	23.28
31	27.92	23.92
32	28.59	24.59
33	29.29	25.29
34	30.01	26.01
35	30.77	26.77
36	31.55	27.55
37	32.35	28.35
38	33.18	29.18
39	34.04	30.04
40	34.93	30.93
41	35.85	31.85
42	36.80	32.80
43	37.78	33.78
44	38.80	34.80
45	39.85	35.85
46	40.94	36.94
47	42.07	38.07
48	43.23	39.23
49	44.44	40.44
50	45.70	41.70

Female Tobacco
Annual Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	BAND 1 Under \$10,000	BAND 2 \$10,000-\$24,999
16	22.54	18.54
17	23.00	19.00
18	23.46	19.46
19	23.95	19.95
20	24.46	20.46
21	24.98	20.98
22	25.52	21.52
23	26.09	22.09
24	26.68	22.68
25	27.28	23.28
26	27.92	23.92
27	28.58	24.58
28	29.26	25.46
29	29.96	26.36
30	30.71	27.31
31	31.46	28.06
32	32.25	28.85
33	33.08	29.68
34	33.93	30.83
35	34.81	31.71
36	35.72	32.62
37	36.65	33.55
38	37.62	34.52
39	38.61	35.51
40	39.64	36.54
41	40.67	37.57
42	41.74	38.64
43	42.85	39.75
44	43.98	40.88
45	45.15	42.05
46	46.35	43.25
47	47.59	44.49
48	48.87	45.77
49	50.17	47.07
50	51.52	48.42

Male No Tobacco
Annual Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	BAND 1 Under \$10,000	BAND 2 \$10,000-\$24,999
0	17.24	13.24
1	17.44	13.44
2	17.67	13.67
3	17.91	13.91
4	18.16	14.16
5	18.46	14.46
6	18.74	14.74
7	19.06	15.06
8	19.39	15.39
9	19.74	15.74
10	20.09	16.09
11	20.47	16.47
12	20.85	16.85
13	21.25	17.25
14	21.65	17.65
15	22.05	18.05
16	22.27	18.27
17	22.66	18.66
18	23.07	19.07
19	23.48	19.48
20	23.92	19.92
21	24.38	20.38
22	24.85	20.85
23	25.36	21.36
24	25.88	21.88
25	26.43	22.43
26	27.01	23.01
27	27.60	23.60
28	28.23	24.23
29	28.90	24.90
30	29.58	25.58
31	30.29	26.29
32	31.05	27.05
33	31.84	27.84
34	32.65	28.65
35	33.50	29.50
36	34.39	30.39
37	35.30	31.30
38	36.25	32.25
39	37.24	33.24
40	38.27	34.27
41	39.33	35.33
42	40.40	36.40
43	41.48	37.48
44	42.62	38.62
45	43.79	39.79
46	44.98	40.98
47	46.21	42.21
48	47.47	43.47
49	48.80	44.80
50	50.18	46.18

Male Tobacco
Annual Premium Rates
Per \$1,000 FACE Amount

Issue Age	BAND 1 Under \$10,000	BAND 2 \$10,000-\$24,999
16	25.39	21.39
17	25.90	21.90
18	26.42	22.42
19	26.93	22.93
20	27.48	23.48
21	28.04	24.04
22	28.63	24.63
23	29.24	25.24
24	29.88	25.88
25	30.56	26.56
26	31.27	27.27
27	31.99	27.99
28	32.77	28.77
29	33.57	29.57
30	34.40	30.40
31	35.29	31.29
32	36.20	32.20
33	37.10	33.10
34	38.03	34.03
35	38.99	34.99
36	40.01	36.01
37	41.06	37.06
38	42.15	38.15
39	43.27	39.27
40	44.45	40.45
41	45.65	41.65
42	46.88	42.88
43	48.17	44.17
44	49.46	45.46
45	50.79	46.79
46	52.14	48.14
47	53.55	49.55
48	54.97	50.97
49	56.48	52.48
50	58.05	54.05

*Rates differ in Montana for Female No Tobacco. Use Male No Tobacco to calculate premiums.

*Rates differ in Montana for Female Tobacco. Use Male Tobacco to calculate premiums.

*Maximum issue age for Female Tobacco in Washington state is 72.

*Maximum issue age for Male No Tobacco in Washington state is 72.

*Maximum issue age for Male Tobacco in Washington state is 68.

SUPER YOUTH TERM LIFE (80-SEP-291)

SUPER YOUTH TERM SINGLE PREMIUM
Issue Ages 0 Through 19

Issue Age	\$10,000	\$15,000	\$20,000	\$25,000
0	140.00	210.00	280.00	300.00
1	138.00	207.00	276.00	295.00
2	136.00	204.00	272.00	290.00
3	134.00	201.00	268.00	285.00
4	132.00	198.00	264.00	280.00
5	130.00	195.00	260.00	275.00
6	128.00	192.00	256.00	270.00
7	126.00	189.00	252.00	265.00
8	124.00	186.00	248.00	260.00
9	122.00	183.00	244.00	255.00
10	120.00	180.00	240.00	250.00
11	114.00	171.00	228.00	239.00
12	108.00	162.00	216.00	228.00
13	102.00	153.00	204.00	217.00
14	96.00	144.00	192.00	206.00
15	90.00	135.00	180.00	195.00
16	84.00	126.00	168.00	184.00
17	78.00	117.00	156.00	173.00
18	72.00	108.00	144.00	162.00
19	66.00	99.00	132.00	151.00

SUPER YOUTH TERM ANNUAL PREMIUM
Issue Ages 0 Through 23

Amount of Insurance	Annual Premium Ages 0-24
\$10,000	14.00
\$15,000	21.00
\$20,000	28.00
\$25,000	30.00

MERRY CHRISTMAS!
AND
A HAPPY NEW YEAR 2019!
FROM
PWA AND FCSLA

(cont. from page 15)

person present. Everyone prays for health and prosperity in the coming year. Then the father of the family starts sharing the Christmas wafer, *oplatek*, breaking it with his wife, exchanging wishes for peace and love with her, and then going on to do the same with the rest of the guests at the table. When everyone had shared *oplatek* with each other, the family's pets (and farm animals too), were fed *oplatek*, to ensure their good health in the coming year. Then, finally, the first course could be served!

Wigilia is always meatless and tradition says that it should consist of foods from the four corners of the earth: field, forest, orchard, and sea. The number of courses (usually an even number, preferably twelve) and what the courses are, varies from region to region and from family to family but Wigilia almost always includes a soup (beet soup, *barszcz*, or mushroom soup), different kinds of fish (herring, carp, or pike), then pierogi, mushrooms, cabbage, and noodles in various forms, and finally, dried fruit compote, honey liqueur, and desserts and pastries made with poppy seed, spices, and nuts.

After Wigilia, the family lights the candles on the Christmas tree, exchanges presents, sings Christmas carols, *kolędy*, and then attends Midnight Mass or *pasterka*. It is a truly beautiful and memorable celebration repeated in all Polish homes, in Poland and abroad.

In Kraków, the old medieval city in the south of Poland, the beautiful old Market Square is decorated for the holidays earlier than in the rest of the country. On the first Thursday in December, the square is turned into an art competition, keeping alive a tradition that dates back hundreds of years. It's the competition for the most beautiful Kraków Nativity crib or *crèche*, sponsored by the Historical Museum of Kraków. *Crèche*-makers often incorporate characters from Kraków legends in their creations, including Queen Wanda, the Dragon of *Wawel*, and *Lajkonik*. Each *crèche* is a miniature version of Kraków, with its tall spires, constructed from paper, silver and gold foil, bits of plastic, and faux jewels.

Christmas traditions in Poland are full of magic and meaning. The customs, which have been passed down through the centuries, are deeply rooted in religion, family, nature, and a love of the land. Christmas Eve is the most anticipated and beautiful day of the year for a Polish family, as the winter darkness is suddenly brightened by the appearance of the Christmas star in the night sky, by the flickering lights on Christmas trees, and the melodies of Christmas carols floating from homes and churches. One of the very unique and original Christmas traditions in Poland is the tradition of Kraków Nativity cribs or szopki.

People prepare for this big holiday during the four weeks of Advent. In Poland this is a time of fasting and prayer, of spiritual preparation for Christmas. One of the most beautiful ceremonies of Advent is a mass called *roraty*, an early-morning service that begins in the dark with people lighting their torches and candles at special times during the mass. The service symbolizes vigilance and waiting for the coming of Christ. In the evenings, people stay indoors and the family spends time making handmade decorations for the Christmas tree, *choinka*, from straw, paper, and foodstuffs like nuts and grains.

December 6th is St. Nicholas Day, *Dzień Świętego Mikołaja*, and it brings a small reprieve to the gray, monotonous days, especially to children, who feel that Christmas is still so far away. Someone in the family was usually selected to be St. Nicholas and, in villages, he would be driven in a sleigh from house to house. He would be dressed in a long white or red robe, wearing a tall headpiece much like a bishop's mitre, a white flowing beard, and in his hand he held a shepherd's staff. He asked children if they had been naughty or nice and if they knew their prayers, and then he gave them sweets, nuts, and apples pulled from under his cloak. In case St. Nicholas could not make the visit personally, his gifts were placed under the children's pillows or in their shoes during the night.

After four long weeks of Advent, Christmas Eve finally arrives. It is the most important day of the year for a Polish family. It is called *Wigilia* which comes from the Latin word *vigilare* which means to watch or wait. In English we have the expression of keeping a vigil, and that is what *Wigilia* is for Poles – a day of waiting for the birth of Baby Jesus.

Christmas Eve is full of symbolism and deeply-rooted traditions and memories, and it is considered in Poland to be a greater holiday than Christmas itself. The day starts with the hustle and bustle

of getting the house ready for the evening meal. The women in the family start making *pierogi* early in the morning, while the men and children take care of setting up the Christmas tree, *choinka*, and decorating it. During the long, dark nights of Advent, the family had made decorations for the Christmas tree from straw and paper and wood, and these are now hung on the tree with great pride. Everyone tries to be helpful and cheerful and is on his or her best behavior, for it is said that the way you are on *Wigilia*, that is the way you will be all year long.

After the tree is decorated, the table is set with a white tablecloth, candles, and straw or hay, *siano*, which is placed either under the cloth or strewn on top, symbolizing the humble birth of Jesus in a stable. The finest china and glassware are set out and sprigs of fir are used to add color to the table. Tradition calls for an even number of people to be seated at the *Wigilia* table for good luck in the coming year, with an extra place set in memory of family members who are no longer with us. In olden times, the extra setting was there in case a traveler who was hurrying home to be with his family could not make it because of the harsh winter weather. No one should be alone on *Wigilia* and travelers and beggars alike were welcomed like family members on that holy night. And legend has it that a stranger who knocks on your door on *Wigilia* is really the Christ Child coming to join you at your table. All such visitors were treated with great respect and hospitality.

When the food was prepared and the tree and table ready, everyone put on their best clothes and then the waiting for the first star, *gwiazdka*, began. The children in the family were assigned the task of looking for the first star of Christmas to light up the sky. This was the signal that the festivities could finally begin! *Gwiazdka* is often used as another word for Christmas in Poland.

The family gathered around the table or *crèche*, and a prayer was said, led by the father or the oldest

(cont. on page 14)

Nothing heralds the coming of Christmas better than the aroma of cookies baking in the oven. Below is a recipe for Polish gingerbread cookies, and a recipe for the all-time Wigilia classic, dried fruit compote, typically served for dessert at the end of the meal—accompanied by cookies of course!

Polish Gingerbread Cookies

Ingredients:

1/2 cup honey, 5-6 cups flour, 1 pinch of black pepper, 1/2 tsp nutmeg, 1/2 tsp cinnamon, 1/2 tsp ground cloves, 1/2 tsp ground ginger, 4 eggs, 1 cup sugar, 1 tsp baking soda dissolved in water

Preparation:

Heat honey until it boils, then allow it to cool until lukewarm. In a large bowl, sift the flour with the spices. In a separate large bowl, beat the eggs with the sugar until thick. Add the soda to the eggs, then the honey, then the flour. Mix well. Roll out the dough on a lightly floured board to 1/4 inch thickness. Cut cookies into Christmas shapes with cookie cutters. Bake them on parchment-covered cookie sheets in a 350 degree oven for about 10-15 minutes, or until just lightly browned. After cooling, the cookies may be decorated with icing made of powdered sugar, water, and a drop or two of almond or vanilla extract. Or they can be covered with a chocolate glaze. To hang: make a hole in the cookies with a plastic straw before baking, if you want to hang them on your Christmas tree. Loop a thin red ribbon or thread through the hole before hanging. These cookies are delicious as well as pretty enough to add a special Polish touch to your tree.

Ciasteczka piernikowe

Składniki:

1/2 szklanki miodu, 5-6 szklanek mąki, szczypta pieprzu, 1/2 łyżeczki gałki muszkatowej, 1/2 łyżeczki goździków, 1/2 łyżeczki cynamonu, 1/2 łyżeczki mielonego imbru, 1 szklanka cukru, 4 jajka, 1 łyżka sody do pieczenia rozpuszczonej w wodzie

Przygotowanie:

Podgrzać miód aż się zagotuje; ostudzić. W dużej misce wymieszać przesianą mąkę, pieprz, muszkę, goździki, cynamon i imbir. W drugiej misce wymieszać jajka z cukrem, potem dodać sodę, miód i mąkę z przyprawami. Dobrze wymieszać. Ciasto wyrzucić na deskę obsypaną mąką; wałkiem rozwałkować ciasto na grubość 1/4 cala (5 mm) i wykrawać małymi foremkami ciasteczka. Układać na wyłożonej papierem do pieczenia formie. Włożyć do nagrzanego piekarnika i piec około 10 - 15 minut w temperaturze 180 °C. Ostudzić, polukrować i dowolnie udekorować kolorową posypką lub czekoladową glazurą. Można zrobić dziurki w ciasteczkach słomką plastikową przed pieczeniem i powiesić na choince za pomocą nitki lub wstążeczki.

Dried Fruit Compote

The perfect dessert to serve after Wigilia, a true Polish Christmas tradition. Tastes best if prepared the day before.

Ingredients:

1 cup dried prunes, 1 cup dried figs or apricots, 1 cup dried apples, 1 cup dried pears, 8 - 10 cloves, 1/2 cup sugar, 1 tsp ground cinnamon, juice of 1 lemon, peel of 1 lemon, cut into strips

Directions:

Rinse dried fruits and soak in warm water for 15 minutes. (You can substitute your favorite dried fruits for any in this recipe.) Place in a large pot and cover with warm water. Add cloves and cinnamon and cook for one hour. Add sugar, washed lemon peel, and lemon juice, and bring to a gentle boil. Taste and add more sugar or lemon juice as needed. Chill before serving. You can add fresh orange slices to the compote (peel left on) for garnish.

Kompot z suszu

Doskonały na zakończenie wigilijnej wieczery. Prawdziwie świąteczny. Najlepszy, kiedy ugotowany dzień wcześniej.

Składniki:

20 dag suszonych śliwek, 20 dag suszonych fig, 20 dag suszonych jabłek, 20 dag suszonych gruszek, goździki, 1/2 szklanki cukru, łyżeczka mielonego cynamonu, skórka z cytryny

Przygotowanie:

Owoce opłukać i namoczyć przez 15 minut w ciepłej wodzie. Następnie włożyć je do garnka, zalać gorącą wodą. Dorzucić 8-10 goździków i cynamon. Gotować ponad godzinę. Dodać cukier oraz (umytą!) pokrojoną w plasterki całą cytrynę (wraz ze skórką). Sprawdzić smak kompotu. Jeśli to konieczne, dodać jeszcze cukier lub cytrynę. Do dekoracji można użyć pokrojonej w plastry pomarańczy (ze skórką).

Merry Christmas! Bon Appetit!

Wesołych Świąt! Smacznego!

PWA BOOK CLUB

In this holiday issue of *Głos Polek*, we feature a number of books that will make great Christmas presents for your family and friends. In 2018, we observed the 100th anniversary of the reinstatement of Poland as an independent and sovereign nation. The Armistice that ended World War I on November 11, 1918, also reinstated Poland's independence after 123 years of partition. So this is a fitting year to gift books about Poland—its history, culture, legends, poetry, and of course—its cuisine! All titles available from amazon.com.

Poland: A Novel by James A. Michener

In this epic novel, Michener chronicles eight tumultuous centuries of Polish history. The saga follows three Polish families as they live out their destinies against the backdrop of war, exile, loss—and triumph. A classic bestseller, first published in 1983.

Poland: A History by Adam Zamoyski

A concise and highly readable account of over 1000 years of Polish history, written by the son of Polish aristocrats who found themselves stranded in the West after World War II. Adam Zamoyski is an historian and author of 12 critically acclaimed books.

The Last Mazurka: A Family's Tale of War, Passion, and Loss

by Andrew Tarnowski

A first-rate account of the painful and complex history of 20th century Poland, presented through the experiences of an aristocratic Polish family that was forced into exile by the wars that ravaged Poland in the last century. Masterfully written.

Map: Collected and Last Poems by Wisława Szymborska

Translated by Stanisław Barańczak & Clare Cavanagh

This collection of poems by one of our greatest recent poets is wise, witty, and accessible. Nobel Prize-winner Szymborska draws us in with her unexpected and unassuming humor. "The world in a nutshell" is the way one critic described her poems.

The Boy Who Wanted Wings: Love in the Time of War

by James Conroyd Martin

Written by the author of the best-selling "Poland Trilogy," this is the story of a young Tartar boy raised by a Polish peasant family in the 17th century, who dreams of bravery and greatness—of becoming a hussar, a winged horseman. Well written and inspiring!

From a Polish Country House Kitchen by Anne Applebaum, et al.

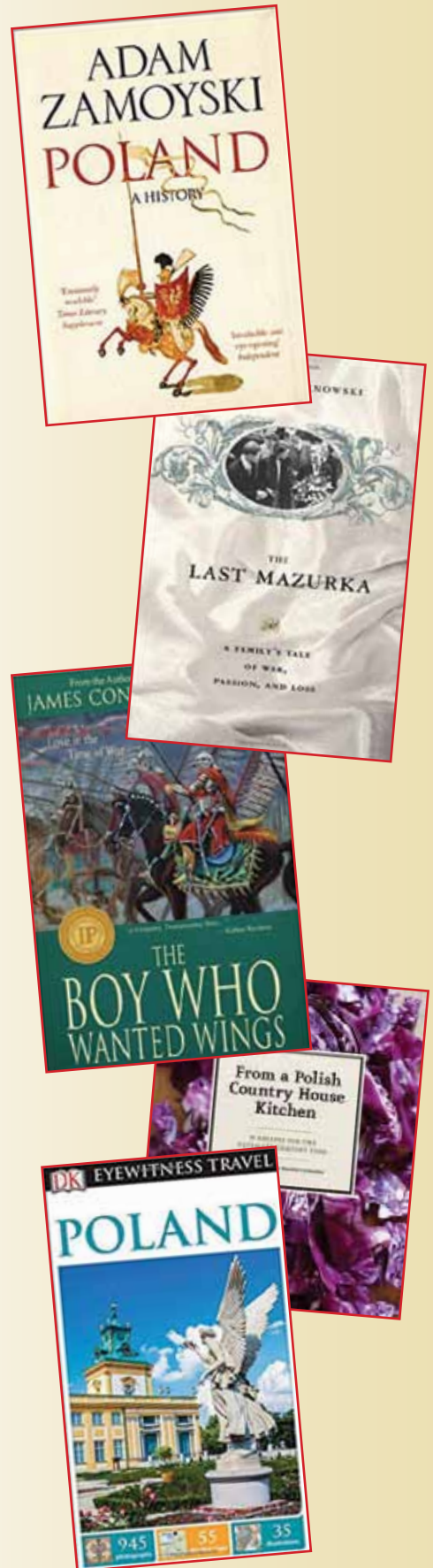
An American journalist who has been living in Poland for many years, Applebaum delivers new and interesting takes on 90 classic Polish recipes. Beautifully written and produced, it is both a perfect coffee-table book as well as a practical, usable cook book.

Pierogi Love: New Takes on an Old-World Comfort Food by Casey Barber

A little book that delivers a big punch! Priced under \$10, it makes a great stocking stuffer or gift for all the chefs and food lovers in your family.

DK Eyewitness Travel Guide Poland by DK Travel

If you know anyone who is planning to travel to Poland soon, this glossy DK guide is the perfect gift! Informative and beautifully produced.

In Memoriam

*We note with sadness the passing of the following
PWA members. (Deaths from August – October, 2018)*

Member	Gr. No.	Member	Gr. No.	Member	Gr. No.
DRANTER, JEAN	Z015	CROOK, LORETTA	Z189	SKIRPAN, ANGELA A	Z277
JADLOWSKI, ELAINE	Z015	MILCZAREK, JUDITH A	Z189	TRUSKOWSKI, PATRICIA	Z277
HUHN, DIANNE C	Z031	CZAPLAK, JANINA	Z211	LEVESQUE, VIRGINIA	Z287
LA BUDA, MICHAELINE S	Z031	JOSEFCHUK, NANCY L	Z211	PIASECKI, VERONICA	Z287
OSINSKI, LILLIAN	Z031	RYGIEL, ESTHER	Z211	RYBSKI, ADELE	Z287
WAWRZYNIAK, WANDA	Z031	BAUER, LENORA	Z221	EXTER, CECILIA	Z288
PROCEK, RITA	Z043	BOTTI, VERONICA	Z221	LESCINSKI, FRANCES	Z288
ABRAMOWICZ, ANNA J	Z049	BRZEK, THERESA	Z221	TACIJ, ELAINE M	Z288
STACY, GLORIA J	Z049	CHARLES, RITA H	Z221	YANOTSKY, LOUISE	Z288
SHOTT, BARBARA J	Z060	FINN, REGINA A	Z221	WHARTON, ADELINE C	Z305
IGLINSKI, DOROTHY	Z078	GOLLETTI, JUNE Y	Z221	WIDAWSKI, THERESA M	Z305
JANZ, MILDRED	Z078	GROCOTT, CELIA	Z221	DE SANTO, HELEN	Z326
PATRICK, DOLORES E	Z078	HOFFMAN, PEARL	Z221	DZIEDZIC, HELENA	Z326
SALATY, TILLIE M	Z078	JONES, JACQUELINE F	Z221	KRIMOWSKI, MARY L	Z326
MATZURA, THERESA F	Z105	JOY, GENEVIEVE	Z221	LOKUTA, CHRISTINE	Z326
ZAGORSKI, REGINA	Z105	KOLAT, ROSE M	Z221	PUCHALSKI, SOPHIA V	Z326
LEPAK, ANDREA M	Z116	KONDRACIUK, HALINA W	Z221	TOMCZYK, CAROL A	Z326
THOMPSON, JOAN P	Z116	KULCHOCK, RICHARD C	Z221	YAREMA, LORETTA	Z326
VOPAL, GARY L	Z116	KWIATEK, LORRAINE O	Z221	KOSCIUK, RAYMOND	Z348
WALLOCH, DOLORES T	Z116	LACHMANEK, JANINA	Z221	POPLAWSKI, PAUL G	Z348
ZAPPAN, JAYNE	Z126	LUKUS, BERNADETTE M	Z221	SOROKA, SHARON A	Z348
ANDERSON, NANCY L	Z128	MARKUS, VIRGINIA J	Z221	TOMALIS, IRENA	Z348
HAWTHORNE, TONI D	Z128	MUELLER, KAREN	Z221	TRAPPER, VERNA	Z348
MALECK, ANTOINETTE	Z128	MURAWSKI, MARK	Z221	JODLOWSKI, BERNICE	Z409
OLESKA, MARGARET	Z128	OLEJNIK, WLADYSLAWA	Z221	WIESE, MARY	Z409
OSTRANDER, MARTHA D	Z128	OLESINSKI, THERESA I	Z221	CHMURA, JOSEPHINE T	Z417
SCHULTZ, BERNICE S	Z128	OTT, LINDA	Z221	BERGERON, RONALD J	Z419
GUMKOWSKI, FRANK	Z132	PACE, MICHELE M	Z221	FRIEL, ANNETTE T	Z419
KLEIN, JOAN	Z132	PRUS-FRATANGELO, EUGENIA	Z221	GAJEWSKI, FLORENCE	Z419
RADZIWIECKI, MARY	Z132	ROGERS, MERCEDES	Z221	GIBAS, KARL	Z419
TAYLOR, ANNE D	Z132	SECUA, DOLORES M	Z221	IGNASZAK, THERESA	Z419
MAZUT, EVELYN M	Z141	SLISH, MARGARET	Z221	KOPRA, WLADYSLAW J	Z419
SIGDA, STANISLAWA	Z141	STASIK, ALICE M	Z221	KRIGIER, DOLORES T	Z419
STEC, MARY J	Z141	STRZELECKI, ANTOINETTE M	Z221	LEBARRON, PATRICIA	Z419
SULIKOWSKI, MARIA A	Z141	TABLACK, DOROTHY D	Z221	MATYJASIK, CHRISTOPHER C	Z419
ZAJCHOWSKI, HELEN P	Z141	ZELLEM, PATRICIA	Z221	SOBIERAJSKI, BEVERLY	Z419
SZCZEPANIK, IDA	Z155	ZYWIOLEK, SYLVIA A	Z221	STANFORD, EUGENIA H	Z419
CANGEMI, HELEN	Z165	MCKENZIE, ADELA S	Z226	SUROWIEC, ESTHER M	Z419
MADURA, LUCILLE	Z165	POTOCKI, MARY A	Z226	VELASQUEZ, BARBARA M	Z419
RADAKOVICH, BARBARA	Z165	KLOTZ, FRED M	Z277	WITKOWSKI, ARLENE	Z419
MACHIER, IRENE V	Z185	LITNIANSKI, DOROTHY	Z277	POLCHLOPEK, ESTHER F	Z422
SUROWIEC, AGNES G	Z185	RYZAK, HELEN M	Z277	SEIBERT, STELLA	Z422

In Memoriam

*We note with sadness the passing of the following
PWA members. (Deaths from August – October, 2018)*

Member	Gr. No.	Member	Gr. No.	Member	Gr. No.
SZELA, JEANNE C	Z422	LINGELBACH, JOANN	Z509	JAGLA, ALFREDA	Z743
ZDROJKOWSKI, JOSEPHINE	Z422	WISNESKI, DOROTHY	Z509	RADZIOWONOWICZ, TERESE B	Z743
ZIELINSKI, ALEXANDER M	Z422	JACOB, HELEN	Z544	SAMBOR, HELENE A	Z749
KOTT, ADELINE	Z423	OSOWSKI, ANDREW J	Z544	SUKTA, LOTTIE	Z749
ANTON, EVELYN B	Z426	GUZEK, EUGENIA	Z553	BIASELLA, ALMA R	Z754
BIENFANG, BARBARA A	Z426	ZIELONKO, RITA	Z553	GETZ, KATHARINE M	Z754
WANTROBA, EVELYN C	Z426	DOMINIK, ROZALIA	Z562	MAGISANO, DOLORES	Z754
BALENT, GLORIA	Z434	KAMINSKI, FRANCES	Z562	CREECH, JOANNA	Z763
BUDZELEK, ANITA S	Z434	MORRIS, MARYANN	Z579	FISHER, JEANNETTE D	Z763
COSTELLO, GLORIA	Z434	SLAVIK, AUGUSTUS E	Z579	GIZINSKI, MARCELLA	Z763
KIVAK, STANLEY B	Z434	SZABLOWSKI, GABRIELA	Z579	MCWILLIAMS, FLORENCE	Z763
MILEWSKI, MARGARET J	Z434	TOKARSKI, DOROTHY V	Z579	JACKOWSKI, THERESA A	Z769
OBREMSKI, JENNIE T	Z434	BARON, MARY L	Z598	KOWALSKI, VIRGINIA J	Z769
PANZITTA, KATHERINE M	Z434	BARON, TERESA	Z598	SZYMANSKI, ALFREDA	Z769
DMOCHOWSKI, WILLIAM T	Z439	CILENTO, EMILY	Z598	HOELDERLIN, HELENA	Z782
GURZEDA, ROSE	Z439	CORFIELD, IRENE M	Z598	BARON, FLORENCE	Z786
KALAMAS, RICHARD L	Z439	DESKIEWICZ, HELEN	Z598	BORON, JEROME S	Z786
PARYASKI, JOAN	Z439	KAMINSKI, DOROTHY A	Z598	HORNE, MELISSA L	Z786
RATAJCZAK, VERONIKA	Z439	MARSZALKOWSKI, HELENA	Z598	JEZERSKI, JENNIE	Z786
KAPELAK, ELIZABETH B	Z440	WILCZYNSKI, JEAN D	Z598	KIRBY, CHRISTINE A	Z786
MALLO, HELEN	Z440	WROBLESKI, ELEANORE H	Z598	MACHUGA, EMILIE	Z786
SERAFIN, IWONA D	Z440	HENNESSEY, ESTHER M	Z661	MARYANSKI, AURELIA	Z786
ZIOMEK, ANN F	Z440	MUELLER, LORELLE A	Z661	MATOSHKO, CHRISTINE	Z786
DUDA, DOLORES	Z450	BARBECK, PATRICIA A	Z665	POPKO, ANNA	Z786
HECKER, GENEVIEVE	Z450	CZELUSNIAK, DENNIS A	Z665	RUTKOWSKI, JANE K	Z786
ZAMBITO, JULIANNA	Z450	PALOF, IRENE	Z665	SHATHER, MARGARET	Z786
BLASZCZAK, LAURA	Z451	STEPSKI, JOHN	Z665	SMITH, NANCY A	Z786
CZORNY, GENEVIEVE	Z451	TARKOWSKI, DOLORES L	Z665	BANICK, JOAN M	Z805
JURKIEWICZ, LEONA	Z451	BROLEWICZ, FLORENCE	Z677	FISCHER, ALAN J	Z805
WEESE, CHRISTINA M	Z469	CIMOCHOWSKI, LORRETTA	Z677	PEIZIK, BENEDICT	Z805
WOODAREK, FLORENCE A	Z469	MIRONCZUK, DOLORES J	Z677	SHELLEY, MARY A	Z805
WARZECHA, IDA	Z470	NOLAN, MICHELE A	Z677	LACK, RITA D	Z814
KACZMARSKI, NORMA J	Z480	PIOTROWICZ, VERONICA	Z677	SCHERF, AURELIA D	Z814
SEPIOL, ZOFIA	Z480	BENECKI, LAURA M	Z680	SIMMONS, HELEN A	Z814
SIEBERT, PHYLLIS K	Z480	EISMONT, MARGRET M	Z680	WEGRZYN, RONALD J	Z819
STOJAK, LOTTIE	Z480	HUDICK, TILLIE	Z680	BELMONT, BARBARA G	Z821
DOPKOWSKI, NATALIE	Z488	BOYLES, STEPHANIE	Z721	GLUGLA, LORRAINE	U191
HAMLIN, CHRISTINA L	Z488	MULHOLLEN, MARY J	Z721	SKLANKA, SYLVIA	U293
TRANCHIDA, MARYANN	Z488	SERENKO, OLGA	Z721	EUSTICE, IRENE	U320
TUCKER, DARREN	Z488	SMOLENSKI, VIRGINIA O	Z721	VAUGHAN, WANDA T	U400
BILADEAU, ANDREA	Z499	TARACHKO, DOROTHY A	Z721		
COFFEY, AUDREY M	Z509	GOLUBSKI, LORETTA	Z743		

*Wieczny odpoczynek
racz Im dać Panie*

fot. Urszula Lelen

Rendezvous ze sztuką i z ArtPo

"2018 Rendezvous with Art", to tytuł jubileuszowej, bo 10 tej wystawy zorganizowanej przez ArtPo (część członków tej grupy przynależy do FCSLA), która miała miejsce w dniach 20 – 31 października 2018 roku w Korean Culture Center, 9930 Capitol Dr., Wheeling, IL 60090. Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się w sobotę, 20 października.

Było to niewątpliwie święto sztuki na które przybyli liczni goście. Wprawdzie André Malraux znany francuski nowelista i krytyk sztuki powiedział: "Sztuka jest niezbędna. Gdybym tylko wiedział do czego", może więc ta wystawa pomogła zgromadzonym, choć częściowo, odpowiedzieć na pytanie, "do czego"?

W wystawie wzięło udział 25 artystów. Można było oglądać: malarstwo, fotografię, grafikę, rzeźbę, a także dzieło naszego wrześniowego pleneru, "prayer flags" inspirowane buddyjskimi tybetańskimi flagami modlitewnymi. Historia buddyjskich tybetańskich flag modlitewnych zaczyna się ok. 10.000 lat temu, jeszcze w przedbuddyjskim Tybecie i przez te wszystkie stulecia ich zadaniem było roznoszenie modlitw, życzeń pomyślności, wspieranie pokoju i mądrości na całym świecie. Flagi członków ArtPo zostały wykonane w technice cyjanotypii wykorzystującej światłoczułość soli żelaza. Charakteryzuje się ona

monochromatycznym obrazem w kolorze niebieskim, tworzonym przez błękit pruski. Dominującym motywem flag modlitewnych uczestników pleneru była otaczająca ich przyroda.

Mamy nadzieję, że każdy kto zaszczylił nas swoją obecnością znalazł coś interesującego dla siebie. Coś co go poruszyło, wzruszyło, otworzyło zapomniane już zakamarki wyobraźni, lub może zainspirowało do własnej twórczości.

ArtPo istnieje od 2006 roku. Mniej więcej od tego czasu wspólnie wystawiamy swoje prace i jeździmy na plenery. Jak na polonijną organizację to długi okres czasu. Istniejemy już 12 lat, pewnie dlatego, że naszą podstawą bycia razem jest koleżeństwo, wzajemny szacunek do siebie i do tego co robimy, a także wiara w to, jak mądry Malraux stwierdził, że "sztuka jest niezbędna".

Lidia Rozmus

Górne zdjęcie: uczestnicy pleneru w Michigan.

Dolne zdjęcia: wystawa "2018 Rendezvous with Art".

fot. Artur Partyka

Pasterka

*"Wśród nocnej
ciszy głos się
rozchodzi..."*

"Kto był żyw, do kościoła ciągnął, ostały ino po chałupach całkiem stare, chore albo kaleki. Już z daleka widniały rozgorzałe okna kościelne i główne drzwi na rozcież wywarte, a światłem buchające, naród zaś płynął przez nie i płynął jak woda, z wolna zapełniając wnętrze, przystrojone w jodły i świerki, że jakby gęsty bór wyrósł w kościele, tulił się do białych ścian, obrastał ołtarze, z ław się wynosił i prawie sięgał czubami sklepień, a chwiał się i kołysał pod naporem tej żywej fali, i przysłaniał mgłą, parami oddechów, zza których ledwie migotały jarzące światła ołtarzów. ... A naród wciąż jeszcze nadchodził i płynął bez końca. ... Kościół był zapchany do cna, aż do tego ostatniego miejsca w kruchcie, że którzy byli ostatni, to już na mrozie pod drzwiami pacierz mówili.

(Władysław Reymont, "Chłopi", fragment opisu Pasterki)

Któż z nas nie znajdzie w pamięci podobnego obrazu i wspomnienia ciepłego wnętrza kościoła, blasku światła, zapachu kadzidła i świec, dźwięku organów i ludzkich głosów w harmonii wyśpiewujących "Bóg się rodzi". Przychodzenie na pasterkę z całą rodziną po wigilijnej kolacji jest jedną z najpiękniejszych tradycji świątecznych. Ta uroczysta msza celebrowana jest w nocy z 24 na 25 grudnia, a jej początków można się doszukać w Palestynie, gdzie, według teologów, w wigilijną noc istniał zwyczaj gromadzenia się chrześcijan za murami Betlejem, przy grocie, w której Jezus przyszedł na świat. Przez pierwsze trzy wieki chrześcijaństwa nie obchodzono Bożego Narodzenia. Wcześniej celebrowano przede wszystkim Wielkanoc. Świętowanie Bożego Narodzenia rozpoczęło się dopiero w IV wieku, gdy skończył się okres prześladowań chrześcijan.

W Betlejem w 328 r. poświęcono Bazylikę Narodzenia Jezusa, wybudowaną dla uczczenia miejsca narodzin Chrystusa. Ustalił się także zwyczaj, że w wigilię święta patriarcha udawał się z Jerozolimy w procesji do Betlejem, odległego ok. 8 km i tam w Grocie Narodzenia odprawiał w nocy Mszę św., którą później nazwano „Pasterką” w nawiązaniu do ewangelicznej opowieści o pasterzach, którzy jako pierwsi oddali pokłon nowonarodzonemu Chrystusowi. Po czym obywatelom się całonocne czuwanie w bazylice wybudowanej nad Grotą Narodzenia. W ten sposób zaistniały pierwsze wigilie jak i pierwsze pasterki. I ta tradycja kontynuowana jest do dziś. W 335 roku zwyczaj obchodzenia Bożego Narodzenia dotarł z Betlejem do Rzymu, a stąd do innych krajów.

W roku 432 rozpoczęto budowę wielkiego kościoła na wzgórzu Eskwilin w Rzymie. Kościół ten to Bazylika Santa

Maria Maggiore - najważniejszy rzymski kościół poświęcony Matce Boskiej, w którym umieszczono pierwszą grocie identyczną jak betlejemską, i tutaj właśnie celebrowano pierwsze uroczyste pasterki, a kościół otrzymał wezwanie Santa Maria ad Praeseptem (Matki Bożej przy Szopce).

Pasterkę odprawiali dawniej jedynie papieże, którzy udawali się do Bazyliki Santa Maria Maggiore najpierw o północy, a kolejny raz następnego dnia rano i w ciągu dnia. Trzy msze miały swoją symbolikę, nawiązującą do różnych osób, które oddały hołd Chrystusowi: nocna była poświęcona pasterzom, poranna aniołom, a ta celebrowana w trakcie dnia, zwana królewską, mędrcom ze Wschodu.

W roku 642 zostały przywiezione do Rzymu i złożone w Bazylice Santa Maria Maggiore relikwie z Betlejem – pięć deszczulek z drewna klonowego, odnalezionych w III w. przez św. Helenę, matkę cesarza Konstantyna, które, jak wiercono, miały być fragmentami żłóbka Jezusa. Przysporzyły one sławy i splendoru kościołowi, a msza, kiedy wierni mogli obcować z obiektami, które towarzyszyły przyjściu na świat Chrystusa, musiała wywierać wielkie wrażenie i być specjalnym przeżyciem.

Tak opisuje pasterkę w Bazylice Santa Maria Maggiore, podczas pobytu w Rzymie z Mickiewiczem w 1829 r., Antoni E. Odyniec, poeta romantyczny, filareta i przyjaciel wieszcz. „Kościół Santa Maria Maggiore jest jedną z największych i najwspanialszych bazylik rzymskich, pierwszeństwo zaś przed innymi co do uroczystości Mszy pasterskiej zawdzięcza znajdującej się w nim relikwii, którą jest Żłóbek (presepio) z betlejemskiej stajenki ... — Są to cztery szczątki spróchniałego już, jak widać drzewa, zamknięte w kryształowym pokryciu i złożone w zagłębieniu wspaniałej bocznej kaplicy, zwanej przeto kaplicą Żłóbka albo Najświętszego Sakramentu”. Podczas uroczystej procesji „śród szpaleru szwajcarów papieskich” obnoszono relikwiarz z fragmentami Żłóbka, stawiając go następnie — „w innej bocznej kaplicy, kratą od kościoła zamkniętej, gdzie przez cały świat Bożego Narodzenia zostaje”. ... „Ledwo bowiem, obszedłszy kościół, usiadłem pod jakimś pomnikiem, skupienie ducha było tak zupełne, że zapomniałem nawet sam o sobie, i dopiero dźwięk trąb, huk bębnow, połączonych z brzmieniem organu, wyrwał mię z tego błogiego zachwyty.”

Podobny zachwyt, a także radość i serdeczne uczucia dla ludzi były i są też naszym udziałem w czasie tej specjalnej nocnej mszy w najskromniejszym wiejskim kościele czy bogatej wielkiej świątyni.

*U góry po lewej:
Juliusz Słabiak "Na
pasterkę"*

*U dołu po lewej:
relikwie żłóbka
pańskiego w Santa
Maria Maggiore*

Piotr Skrzynecki

Kabaret

“Piwnica pod Baranami”

“Ta nasza młodość ...”

W latach powojennych, do 1956 roku, jedyną oficjalną filozofią w Polsce był marksizm, a obowiązującym artystów i pisarzy stylem był socrealizm, podczas gdy na Zachodzie powstawały i owocowały w wielkie dzieła nowe prądy filozoficzne i artystyczne, do których tylko nieliczni Polacy, podróżujący za granicę, mieli dostęp. Po “odwilży” w latach 1956-1958 sytuacja zaczęła się nieco zmieniać. Przede wszystkim zaczęto tłumaczyć i wydawać dzieła zachodnich pisarzy, poetów i filozofów, a także pokazywać sztukę zagranicznych artystów.

Wśród polskich intelektualistów, artystów, pisarzy, i wśród ich najmłodszego pokolenia, ta nowa sytuacja obudziła nadzieję na większą swobodę wyrażania swoich poglądów na świat, życie i sztukę.

Pomysł założenia Piwnicy pod Baranami wyrósł z marzeń studentów ASP o „własnym miejscu”, „miejscu tajnych spotkań”, miejscu wymiany intelektualnej i w miarę swobodnej twórczości. Profesor Włodzimierz Hodys, który zajął się stroną administracyjną realizacji tego pomysłu, w swoich zagranicznych podróżach, zetknął się z panującą na Zachodzie modą na tego typu spotkania w piwnicach (la cave). Jedną z takich piwnic w Paryżu była „Le Tabou” (pol. Tabu), której regularnymi bywalcami byli Jean Paul Sartre, Simone de Beauvoir, Jean Cocteau, gdzie Juliette Greco śpiewała swoje piosenki, a amerykańanie grali jazz.

Nowo powstała Piwnica pod Baranami służyć miała za Klub Młodzieży Twórczej (Artystycznej) pod egidą Krakowskiego Domu Kultury w pałacu Potockich „Pod baranami” na rynku głównym w Krakowie. Dopiero później przekształciła się w kabaret.

Komitety organizacyjny Piwnicy powołano w prywatnym mieszkaniu dnia 15 maja 1956 roku, a 26 maja w sobotę o godzinie 21. nastąpiło oficjalne otwarcie Klubu Piwnica pod Baranami. Karty wstępu zaprojektował i wykonał Wiesław Dymny. Program inaugurujący działalność Piwnicy był składanką muzyczno – recytatorską, wystawiono także reprodukcje współczesnych malarzy m. in. Kandinskiego, de Silvy oraz Picassa. Wstęp był bezpłatny, a gości częstowano czerwonym (polskim) winem.

Twórcą oryginalnej, awangardowej formy Baranów, “piwniczanie” Numer 1 był niezapomniany konferansjer i główny inspirator tego miejsca Piotr Skrzynecki – „ulubieniec dam i

przekupek, bywalec szynków i salonów [...]. Książę bez grosza przy duszy, Piotruś Pan z różą w ręku, z „Małym księciem” w podartej kieszeni...” (Joanna Olczak-Ronikier „Piotr”).

Na przełomie lat 50. i 60. Piwnica pod Baranami stała się popularnym miejscem. Jej głównymi postaciami, związanymi przez kolejne lata z kabaretem, byli Janina Garycka, Piotr Skrzynecki i Zygmunt Konieczny. Przez pewien czas w Piwnicy występował zespół Krzysztofa Komedy. Swoje piosenki śpiewała Ewa Demarczyk, teksty do kabaretu pisał m.in. Wiesław Dymny, oprawę plastyczną przedstawień przygotowywał m.in. Kazimierz Wiśniak. Stały zespół tzw. starej Piwnicy, istniejący do początku lat 70., tworzyli ponadto Krystyna Zachwatowicz, Leszek Długosz, Andrzej Warchał, Tadeusz Kwinta, Krzysztof Litwin, Mirosław Obłoński i Mieczysław Świącicki. Kierownikiem literackim i autorką scenografii była Janina Garycka.

W swoich kreacjach artystycznych Piwnica odwoływała się do tradycji dadaizmu, surrealizmu i teatru absurdu. W przedstawieniach kabaretu wykorzystywano różne teksty, od Biblii i traktatów filozoficznych, po komunikaty prasowe i instrukcje obsługi. Za kostiumy służyły zdekompletowane stroje, peruki, kapelusze. Ze sceny rzucano banknoty, szmaty, w trakcie skeczu na publiczność leciała posiekana kapusta. Prócz cotygodniowych występów Kabaret organizował pełne rozmachu bale oraz monumentalne widowiska plenerowe, m.in. na zamku w Pieskowej Skale, w Niepołomicach, w kopalni soli w Wieliczce, w Kryspinowie, w Tyńcu. W latach 70. przygotował także imponujące rekonstrukcje zdarzeń historycznych: wjazd księcia Józefa Poniatowskiego do Krakowa, bal w Sukiennicach, a w następnych latach Hołd Pruski, przysięgę Tadeusza Kościuszki, czy bal na pożegnanie komuny. Z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy wydawano przyjęcia – “opłatek” i “jajeczko”. Hucznie obchodzono kolejne rocznice istnienia kabaretu.

Pod koniec lat 50. Piwnica stała się centrum jazzu w Polsce. Grali tutaj między innymi Krzysztof Komeda, Andrzej Kurylewicz, Jan Ptaszyn Wróblewski, Andrzej Dąbrowski, Wojciech Karolak, Zbigniew Namysłowski. Śpiewała tu Wanda Warska. Za piwniczny styl w dużej mierze odpowiadali wybitni kompozytorzy – Zygmunt Konieczny, Andrzej Żarycki, później Leszek Długosz, Jan Kanty Pawluśkiewicz, Zbigniew Preisner, Grzegorz Turnau. Dzięki ich talentom w Piwnicy śpiewano niemal wszystko – od frywolnych piosenek z aus-

Od lewej:
zdjęcie
wnętrza
Piwnicy i
zdjęcia z
programów
piwnicznych.

triackich operetek, przez wynajdywane na strychach i w antykwariatach listy i pamiętniki, po traktaty filozoficzne oraz ogłoszenia z „Trybuny Ludu”, i przede wszystkim śpiewano poezję. W latach 60. pojawiła się w piwnicy Ewy Demarczyk, która wspólnie z kompozytorem Zygmuntem Koniecznym wypromowała kabaret na całą Polskę. Sukcesy sceniczne w latach 60. i 70. uczyniły zespół Piwnicy jedną z najlepszych grup artystycznych w kraju.

To w Piwnicy pod Baranami powstały piosenki, które śpiewała cała Polska: „Ta nasza młodość”, „Przychodzimy, odchodzimy”, „Jaka szkoda”, „Niebieska patelnia”, „Grande valse brillante”, „Czarne anioły”, „Taki pejzaż”, „Karuzela z madonnami”, „Cyganka”, „Samotność”, „Tomaszów”, „Ocalić od zapomnienia” i „Dezyderata”, która stała się jednym z hymnów kabaretu.

Chociaż Piwnica nie była kabaretem politycznym, nie sposób było nie doszukać się politycznych treści w symbolach i aluzjach, i nie rozszyfrować kamuflażu używanego przez satyryków dla przekazania zakazanych ideologii. Po stanie wojennym, ale jeszcze za komunizmu, wyśpiewano nawet „Dekret o Stanie Wojennym”, cytowano absurdalne fragmenty ze współczesnych przemówień partyjnych oraz obiegowe, często bardzo „zabawne” powiedzonka polityków. Na końcu przedstawienia publiczność składała głośną przysięgę, że „(...) tego, co tu zobaczyli i usłyszeli, nie zdradzą nikomu, nawet najbliższemu, pod karą natychmiastowej śmierci przez przypadek”.

Cenzura była bardzo wyczulona na działalność kabaretu; każdy kolejny program nim trafił na scenę musiał najpierw uzyskać akceptację Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Piwnica była przez władze administracyjne PRL zamykana kilkakrotnie. W 1961 na trzy lata kabaret wyeksmiutowano z Pałacu Potockich; działał wtedy najpierw w klubie Związku Literatów, a potem w Stowarzyszeniu Żydowskim przy ul. Sławkowskiej. Przez ponad dziesięć lat nie wolno było Piwnicy występować nigdzie w kraju poza Krakowem, pomimo, że tym samym czasie z dużym powodzeniem występowała na Zachodzie – w Paryżu oraz na międzynarodowych festiwalach w Nancy i w Arezzo.

Po 1976 roku z Piwnicy odeszli – Ewa Demarczyk, Krzysztof Litwin, Krystyna Zachwatowicz, Mirosław Obłóński czy Mieczysław Świącicki. Skrzynecki przyjął wtedy na ich miejsce nowych twórców – między innymi Marka Grechutę,

Jacka Wójcickiego, Annę Szałapak, Olę Mauer, Andrzeja Maja, Grzegorza Turnaua, Beatę Rybotycką, Dorotę Ślęzak, Leszka Wójtowicza czy Tamarę Kalinowską, Jana Kantego Pawluśkiewicza, Zbigniew Preisnera i Zbigniewa Raj. Powrócił też do Piwnicy jazz w wykonaniu nowych muzyków: Jarosława Śmietany, Krzysztofa Ścierańskiego, Marka Bałata, Andrzeja Cudzych oraz grupy Osjan.

Kiedy zmarł Piotr Skrzynecki (1997r.) Piwnicę zamknięto. Rok później jednak wznowiła znowu działalność i do roku 2010 koncerty prowadził wieloletni członek Piwnicy, doskonały satyryk, Marek Pacuła.

Do tradycji przeszły hucznie obchodzone rocznice założenia Piwnicy oraz urodziny Piotra Skrzyneckiego, celebrowane nawet po jego śmierci w formie koncertów w krakowskim Teatrze imienia Juliusza Słowackiego.

Kabaret istnieje, działa, daje przedstawienia i jest dobrym kabaretem, pełnym ambitnych i zdolnych ludzi. Jest inny, bo inne są czasy – nie ma cenzury, nie ma co „kamuflować”, ludzie też są inni i ideały są inne. I to jest normalne.

Dla tych z nas, którzy pamiętają Piwnicę z tamtych lat „Piwnica nie była miejscem ani zwykłym kabaretem. Piwnica była stanem umysłu, wiecznym bałem i metaforą, mekką dla spragnionych subtelnych treści obcych socrealizmowi, była jego zaprzeczeniem, podróżą w inny świat, samotną wyspą na oceanie absurdu, ucieczką od brutalnej rzeczywistości”.*

Dwa lata temu, Piwnica pod Baranami obchodziła bardzo uroczyste 60 lat swojego istnienia i było to wielkie święto w wciąż zaczarowanym przez Piwnicę Krakowie.

* Cytat z wypowiedzi anonimowego uczestnika („Emmett”) internetowej dyskusji o książce Joanny Olczak-Ronikier pt. „Piwnica pod Baranami”

Informacja o tekście „Dezyderaty” zamieszczonej na tylnej stronie okładki

Dezyderata (Lac. desiderata – pragnienia, rzeczy upragnione) to tytuł wiersza amerykańskiego poety Maxa Ehrmanna (1872-1945). Utwór powstał w 1927. W 1950 r. trafił do gazetki parafialnej kościoła Św. Pawła w Baltimore. Tak wiersz odkryty i spopularyzowano. Znany jest niemal we wszystkich krajach i jest odbierany jako opis sposobu na szczęśliwe życie.

**POLISH WOMEN'S
ALLIANCE OF AMERICA**
www.pwaa.org

DEZYDERATA

Przechodź spokojnie przez hałas i pośpiech i pamiętaj, jaki spokój można znaleźć w ciszy.

O ile to możliwe bez wyrzekania się siebie bądź na dobrej stopie ze wszystkimi.

Wypowiadaj swoją prawdę jasno i spokojnie, i wysłuchuj innych, nawet tępych i nieświadomych, oni też mają swoją opowieść.

Unikaj głośnych i napastliwych, są udręką ducha.

Porównując się z innymi możesz stać się próżny i zgorzkniały, bowiem zawsze znajdziesz lepszych i gorszych od siebie.

Niech twoje osiągnięcia zarówno jak plany będą dla Ciebie źródłem radości.

Wykonaj swą pracę z sercem, jakakolwiek byłaby skromna, ją jedynie posiadasz w zmiennych kolejach losu.

Bądź ostrożny w interesach, na świecie bowiem pełno oszustwa.

Niech Ci to jednak nie zasłoni prawdziwej cnoty, wielu ludzi dąży do wzniosłych ideałów i wszędzie życie pełne jest heroizmu.

Bądź sobą, zwłaszcza nie udawaj uczucia.

Ani też nie podchodź cynicznie do miłości, albowiem wobec oschłości i rozczarowań ona jest wieczna jak trawa.

Przyjmij spokojnie co Ci lata doradzają z wdziękiem wyrzekając się spraw młodości.

Rozwijaj siłę ducha, aby mogła cię osłonić w nagłym nieszczęściu.

Lecz nie dręcz się tworam wyobraźni. Wiele obaw rodzi się ze znużenia i samotności.

Obok zdrowej dyscypliny bądź dla siebie łagodny.

Jesteś dzieckiem wszechświata nie mniej niż drzewa i gwiazdy, masz prawo być tutaj.

I czy to jest dla ciebie jasne czy nie wszechświat bez wątpienia jest na dobrej drodze.

Tak więc żyj w zgodzie z Bogiem, czymkolwiek On ci się wydaje, czymkolwiek się trudzisz i jakkolwiek są twoje pragnienia, w zgiełkliwym pomieszaniu życia zachowaj spokój ze swą duszą.

Przy całej swej złudności, znoju i rozwianych marzeniach jest to piękny świat.

Bądź uważny. Dąż do szczęścia.

**Świąt
wypełnionych
radością i
miłością,
oraz
Nowego Roku
spełniającego
wszelkie
marzenia,
szczęścia i
powodzenia
życzy
redakcja
"Głosu Polek".**

